

DEONTOLOGISCHE CODE VOOR DE RAADSLEDEN VAN DE GEMEENTE EN HET OCMW VAN KORTENBERG

Inleiding

De gemeente- en OCMW-raadsleden van Kortenberg zijn zich bewust van hun belangrijke maatschappelijke rol. Luisterbereidheid, aanspreekbaarheid en dienstbaarheid van politici via rechtstreeks contact met de bevolking worden als waardevol en noodzakelijk beschouwd in een moderne democratie, speciaal naar de zwakkeren toe.

Het is belangrijk dat politieke mandatarissen voor de bevolking bereikbaar en aanspreekbaar zijn. Direct contact met de bevolking is een meerwaarde voor wie aan politiek doet. Misbruiken inzake sociale dienstverlening dienen evenwel bestreden. De doelstelling van goed bestuur houdt ook in dat geen tussenkomsten worden verricht die de goede werking van de overheidsadministraties in het gedrang brengen. Vandaar het belang van een goede regeling, zoals beoogd door deze deontologische code inzake dienstverlening aan de bevolking.

Deze deontologische code beoogt in hoofdzaak twee doelstellingen m.b.t. de dienstverlening van de gemeente- en OCMW-raadsleden aan de bevolking:

- enerzijds moeten gemeente- en OCMW-raadsleden de bevolking correct informeren en juist doorverwijzen naar de geëigende ambtelijke dienst. Dit heeft als doel dat de burger in zijn rol van klant van de overheidsadministratie zelf sterker wordt en dat de ambtelijke diensten hun rol van dienstverlener ten volle kunnen spelen;
- anderzijds moeten gemeente- en OCMW-raadsleden streven naar structurele oplossingen voor de problemen die ze bij hun contacten met de bevolking vaststellen, zodat de behoefte aan sociale dienstverlening stelselmatig wordt teruggedrongen.

De correcte naleving van de deontologische code kan er toe bijdragen dat ook de deontologie bij de bevolking wordt versterkt en dat vragen naar ongeoorloofde tussenkomsten niet langer worden gesteld.

Dergelijke dienstverlening of ongeoorloofde vragen mogen zich uiteraard niet verplaatsen naar de ambtenarij of naar de lokale uitvoerende organen.

Onderhavige deontologische code behandelt enkel de gedragvormen van de gemeente- en OCMW-raadsleden inzake dienstverlening aan de bevolking. Deontologische regels m.b.t. andere facetten van de taak van de gemeente- en OCMW-raadsleden worden afzonderlijk behandeld. Voor de OCMW-raadsleden is er een specifieke bepaling ingevoegd omwille van de speciale aard die de behandeling van dossiers cliënten met zich meebrengt.

Deze code is ook van toepassing op de leden van het college van burgemeester en schepenen en op de OCMW-voorzitter en het Vast Bureau omdat zij ook allen raadslid zijn. De toepassing van de code mag echter geen afbreuk doen aan de noodzakelijke administratieve contacten die nodig zijn om hun taak van voorbereiding van beleidsdossiers waar te maken.

1. Het statuut van de code

Artikel 1

De deontologische code van de gemeente- en OCMW-raadsleden inzake dienstverlening aan de bevolking, hierna de deontologische code te noemen, is het geheel van beginselen, gedragsregels en gebruiken die de gemeente- en OCMW-raadsleden als leidraad nemen bij hun dienstverlening aan de bevolking. Deze code is ook van toepassing voor groepen van gemeente- en OCMW-raadsleden die aan collectieve dienstverlening doen, alsook op medewerkers of derden die in opdracht van gemeente- en OCMW-raadsleden handelen.

Artikel 2

Gemeente- en OCMW-raadsleden die een ander openbaar mandaat bekleden (b.v. provincieraadslid of een parlementair mandaat) houden zich, gelet op een zekere samenhang en functionele wisselwerking tussen deze mandaten, aan de deontologische code voor al hun dienstverlenende activiteiten, ook als zij die uitoefenen uit hoofde van hun ander mandaat. De gemeente- en OCMW-raadsleden moeten erover, waken dat zij, ook buiten hun politieke activiteiten en in het licht van deze code, geen dienstverlenende activiteiten ontplooiën die de eer en de waardigheid van hun mandaat kunnen schaden.

Artikel 3

Wanneer in deze code gemakshalve telkens gesproken wordt over de burger of bevolking, moet dit wel degelijk zo worden begrepen dat het niet enkel over een persoon kan gaan, maar ook over een groep, een vereniging of een bedrijf.

2. Algemene plichten, doelstellingen en uitgangspunten

Artikel 4

De gemeente- en OCMW-raadsleden zullen voor de omschrijving van hun eigen dienstverleningsactiviteiten geen termen gebruiken die verwarring creëren met officieel door overheden ingestelde dienstverlening (dus b.v. niet de termen "ombudsman", "ombudsvrouw", "ombudsdienst", klachtendienst", " klachtenmanagement" of andere vergelijkbare samenstellingen met "ombud-" en "klacht-").

Artikel 5

Bij hun optreden in en buiten het gemeente- en OCMW-bestuur en in hun contacten met individuen, groepen, instellingen en bedrijven geven de gemeente- en OCMW-raadsleden voorrang aan het algemeen belang boven privé-belangen en vermijden zij elke vorm van belangenvermenging.

Artikel 6

Elke vorm van rechtstreekse dienstverlening, informatiebemiddeling of doorverwijzing gebeurt zonder enige materiële of geldelijke tegenprestatie van welke aard ook en mag geen vorm van cliëntenwerving inhouden.

Artikel 7

De gemeente- en OCMW-raadsleden moeten op een even gewetensvolle manier ten dienste staan van alle burgers die op hun dienstverlening een beroep doen, zonder onderscheid van geslacht, ras, huidskleur, afstamming, sociale stand, nationaliteit, filosofische overtuiging of partijvoorkeur.

Artikel 8

Tussenkomen bij gerechtelijke en politieke instanties om de juridische besluitvorming in individuele dossiers te beïnvloeden, bijvoorbeeld om een proces-verbaal te laten seponeren, zijn verboden.

3. Specifieke bepalingen

3.1. Het gemeente- en OCMW-raadslid als informatiebemiddelaar en als doorverwijzer

Artikel 9

Het behoort tot de wezenlijke taken van de gemeente- en OCMW-raadsleden om informatie te ontvangen en te verstrekken en om door te verwijzen naar de geëigende diensten of instanties.

Artikel 10

Bestuurlijke en gerechtelijke informatie waarop de vraagsteller geen recht heeft, die de goede werking van de administratie of het gerecht kan doorkruisen of die de privacy van anderen in het gedrang kan brengen, mag door de gemeente- en OCMW-raadsleden niet worden doorgegeven.

Artikel 11

De gemeente- en OCMW-raadsleden proberen, waar mogelijk, vraagstellers en mensen met klachten i.v.m. overheidsdiensten door te verwijzen naar de geëigende diensten van de administratie, het gerecht, enz., zoals bijvoorbeeld de ombudsdiensten en informatie-ambtenaren die van overheidswege ingesteld zijn om de problemen van de vraagstellers op te lossen, of naar particuliere en overheidsdiensten die professioneel gespecialiseerd zijn in het oplossen van de problemen in kwestie.

3.2. Het gemeente- en OCMW-raadslid als administratieve begeleider en ondersteuner

Artikel 12

Gemeente- en OCMW-raadsleden kunnen de burgers ondersteunen en begeleiden in hun relatie met de administratie of met betrokken instanties: zij kunnen de burgers helpen om, via de daartoe geëigende kanalen en procedures, een aanvraag te richten tot de overheid, informatie te verkrijgen over de stand van zaken van een dossier, daarover verdere uitleg en verantwoording te vragen, en voorafgaande vragen te stellen over de administratieve behandeling van dossiers.

Artikel 13

Gemeente- en OCMW-raadsleden hebben het recht vragen te stellen naar concrete toelichting bij de bestaande regelgeving of een genomen beslissing, naar de stand van zaken van een dossier of de verantwoording voor het niet-beantwoorden van vragen door de burger gesteld.

Artikel 14

Bij het ondersteunen en begeleiden van vraagstellers, respecteren de gemeente- en OCMW-raadsleden de onafhankelijkheid van de ambtenaren en diensten, de objectiviteit van de procedures en de termijnen die als normaal beschouwd worden voor de afhandeling van soortgelijke dossiers. Daartoe winnen zij informatie over concrete dossiers in via de secretaris of het betrokken diensthoofd.

Artikel 15

Wanneer het gemeente- en OCMW-raadslid optreedt als administratief begeleider of ondersteuner van de burger (artikels 12 t.e.m. 14) wordt de eventuele briefwisseling terzake op naam van de burger gevoerd. Er wordt op geen enkele wijze melding gemaakt van de ondersteunende en begeleidende rol van het gemeente- en OCMW-raadslid.

3.3 Tussenkomen

Artikel 16

Bespoedigingstussenkomen, waarbij gemeente- en OCMW-raadsleden een administratieve of gerechtelijke procedure proberen te versnellen, zijn niet toegestaan. Het bespoedigen van het dossier van de ene houdt immers automatisch het vertragen van de behandeling van andere dossiers in, wat een vorm van favoritisme is.

Artikel 17

Verzoeken van een gemeente- en OCMW-raadslid om een burger te begunstigen zijn verboden. Tussenkomen bij examencommissies en selectiebureaus, die tot doel hebben het bevorderen van kansen op benoeming, aanstelling en bevordering in de administratie en binnen de gerechtelijke sector zijn niet toegestaan.

Artikel 18

Als gemeente- en OCMW-raadsleden om steun gevraagd worden door of voor kandidaten die een bepaalde functie of bevordering ambiëren, dan delen de mandatarissen aan de kandidaten mee dat de benoeming of bevordering niet gebeurt op basis van persoonlijke voorkeur, maar wel op basis van de vastgelegde procedures en verwijzen ze de kandidaten door naar de geëigende instanties.

Artikel 19

De gemeente- en OCMW-raadsleden mogen wel informatie inwinnen en doorgeven omtrent de voorwaarden en de organisatie van examens en bekwaamheidstests en de procedures voor benoemingen, aanstellingen en bevorderingen.

Artikel 20

De gemeente- en OCMW-raadsleden mogen zich engageren tot het uitoefenen van toezicht op de objectiviteit van examens of bekwaamheidstests. Om die objectiviteit te garanderen, kunnen zij inlichtingen inwinnen over de evaluatieprocedures en -criteria. Bij de eigenlijke selecties komen zij niet tussenbeide. A posteriori kunnen zij wel vragen stellen over de objectiviteit van het examen of de test, of over de objectiviteit van de evaluatie of de selectie, en in geval van overtreding of van vermoeden van overtreding, kunnen zij de tekortgedane partij bijstand verlenen, als die via de geëigende kanalen beroep aantekent.

Artikel 21

De gemeente- en OCMW-raadsleden mogen werkzoekenden op de hoogte stellen van werkaanbiedingen in de particuliere en de overheidssector. Voor die informatietaak mogen zij geen enkele tegenprestatie, van welke aard ook, beloven of leveren aan de betrokken werkgevers. Zij moeten zich ook onthouden van enige aanbeveling, zowel schriftelijk als mondeling, voor werkaanbiedingen in de overheidssector.

3.4. Onrechtmatige en onwettelijke voordelen

Artikel 22

Elke poging tot bevoordeling, waarbij de burger door toedoen van een gemeente- en OCMW-raadslid iets probeert te bereiken wat onrechtmatig of wettelijk niet toelaatbaar is, is verboden.

Artikel 23

Tussenkomen van gemeente- en OCMW-raadsleden met de bedoeling de toewijzing of de uitvoering van contractuele verbintenissen met de overheid te beïnvloeden, zijn verboden.

3.5. Schijndienstbetoon en ongevraagd dienstbetoon

Artikel 24

Geen enkele vorm van schijndienstbetoon, waarbij gemeente- en OCMW-raadsleden bewust maar onterecht de indruk wekken dat zij bij de goede afloop van een dossier daadwerkelijk tussenbeide gekomen zijn (eventueel zonder dat de betrokken burger om een tussenkomst heeft gevraagd) is toegestaan. Wanneer een burger daar niet om heeft gevraagd, zal het gemeente- en OCMW raadslid hem niet aanschrijven om hem, in plaats van of naast de officiële kennisgeving, op de hoogte te brengen van de beslissing die genomen werd in een dossier.

Artikel 25

Alle vormen van ongevraagd dienstbetoon, waarbij gemeente- en OCMW-raadsleden wel degelijk daadwerkelijk optreden om de goede afloop van een dossier te waarborgen, maar zonder dat de betrokken burger daarom gevraagd heeft, zijn niet toegestaan.

3.6. Bekendmaking dienstverlening

Artikel 26

Het gemeente- en OCMW-bestuur zullen op geregelde tijdstippen de lijst van alle gemeente- en OCMW-raadsleden met hun contactadressen (en foto) bekendmaken bij de bevolking. Gemeente- en OCMW-raadsleden kunnen, aanvullend op de informatieverstrekking door de lokale overheid, bekendheid geven aan hun bereikbaarheid voor de bevolking. Deze informatieverstrekking wordt beperkt tot het bekendmaken van een of meer contactadressen, naam en mandaat van de gemeente- en OCMW-raadsleden, spreekuren, telefoon- en faxnummer en e-mailadres. In ieder geval kan er geen melding worden gemaakt van de aard van de dienstverlening waarin zij eventueel gespecialiseerd zijn en er wordt geen foto van het gemeente- en OCMW-raadslid gepubliceerd. Die regels gelden niet voor ledenbladen van politieke partijen of eigen politieke publicaties. Publiciteit voor dienstverlening is niet toegestaan op lokale en regionale radiozenders en op televisiezenders.

Artikel 27

De gemeente- en OCMW-raadsleden maken in hun verkiezingscampagnes en -mailings die gericht zijn op individuen, geen melding van de diensten die zij eventueel voor de betrokkenen hebben verricht. In geen geval mogen zij de indruk wekken dat zij om steun vragen in ruil voor bewezen diensten.

3.7. Specifieke bepalingen OCMW-raadsleden

Artikel 27 bis - Discretieplicht

Een OCMW-raadslid gedraagt zich discreet bij de behandeling van individuele dossiers van de cliënten, ook al zijn het gekenden die met naam en toenaam benoemd zijn.

T.a.v derden zal het raadslid dan ook de geheimhouding inroepen en niet vermelden dat een persoon door het OCMW wordt geholpen of tussenkomen over de grond van de zaak.

Dit geldt eveneens bij discussie over het rechtvaardig zijn van een beslissing of als het dossier emoties (verwarring, verontwaardiging, ...) oproept. Ook kunnen er daardoor geen vergelijkingen gemaakt worden met andere dossiers.

Raadsleden mogen geen bevolkingsgroepen uitspelen tegen andere bevolkingsgroepen door dossiers te vergelijken die onder verschillende regelingen vallen.

Artikel 27 ter - Tussenkomst

Wanneer raadsleden door cliënten aangesproken worden over het eigen dossier, verwijzen zij naar de geldende procedures en richtlijnen voor de besluitvorming. Ze klagen niet mee met de cliënt (over bv personeel), maar moedigen de cliënt aan om op een goede manier hun bedenkingen naar personeel te verwoorden.

Artikel 27 quater - Respect

OCMW-raadsleden verbinden er zich toe om respectvol te blijven praten over de burgers wiens dossier besproken wordt, ook al zijn zij niet akkoord met het voorstel van de sociale dienst of met de levenswandel van betrokkenen.

4. Naleving, controle en sanctionering

Artikel 28

De naleving van deze deontologische code veronderstelt openbaarheid als enige fundamenteel structurele oplossing om ongeoorloofde tussenkomsten te verhinderen.

Artikel 29

Het college van burgemeester en schepenen, de OCMW-voorzitter en het Vast Bureau zullen er voor zorgen dat de dossierbehandelende ambtenaren elke tussenkomst in een individueel dossier (ondermeer uitgaande van politieke mandatarissen en partijfunctionarissen op alle niveaus, vertegenwoordigers van pressiegroepen en publieke, semipublieke of privé hulpverleners en van ambtenaren) toevoegen aan het desbetreffende administratieve dossier. Concreet wordt in het dossier elke "tussenkomst" opgenomen die niet behoort tot de normale hiërarchische lijn.

In de praktijk betekent dit dat:

- gewone informatieve vragen die niet de intentie hebben de visie of de behandelingstermijn van de betrokken ambtenaren te beïnvloeden, niet in het dossier dienen te worden vermeld;
- andere "tussenkomsten" buiten de hiërarchische lijn steeds in het bewuste dossier dienen opgenomen.

Artikel 30

Er wordt in de gemeenteraad een deontologische commissie ingesteld die waakt over de naleving van de deontologische code. Alle fracties maken deel uit van die deontologische commissie. Ook het OCMW duidt enkele afgevaardigden aan. De voorzitter ervan wordt aangeduid door de gemeenteraad.

Ambtenaren of andere personen die geconfronteerd worden met een inmenging van een mandataris of derde die zij in strijd achten met deze deontologische code, worden verzocht hiervan binnen tien dagen melding te maken bij de gemeentesecretaris en het bevoegde diensthoofd. Kopie van de melding wordt onverwijld ter kennis gebracht van het betrokken raadslid. Anonieme klachten zijn onontvankelijk.

De gemeentesecretaris legt de in het tweede lid omschreven meldingen voor aan de deontologische commissie van de gemeenteraad binnen dertig dagen na ontvangst. De commissie onderzoekt die meldingen op hun gegrondheid. Daarbij moet het recht van verdediging van het betrokken raadslid worden gevrijwaard. Uitspraak moet geschieden binnen dertig dagen na ontvangst. Tijdens deze procedure geldt de plicht tot geheimhouding voor alle leden van de deontologische commissie.

De termijnen in dit artikel worden verdubbeld in vakantieperiodes.

Als de commissie een inbreuk op de deontologische code vaststelt, dan zal zij een blaam leggen op de betrokken mandataris. De gemeenteraad, resp. de raad voor maatschappelijk welzijn worden hiervan in kennis gesteld.

5. Datum van inwerkingtreding en evaluatie

Artikel 31

De code treedt in werking voor de gemeenteraadsleden de dag na goedkeuring in de gemeenteraad en voor de OCMW-raadsleden de dag na goedkeuring in de raad voor maatschappelijk welzijn. Na één jaar toepassing zal de gemeenteraad en de raad voor maatschappelijk welzijn een evaluatie houden met het oog op aanpassing en verbetering van de code.